

7-6418
GK.155

T.C.
DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI
Avrupa Konseyi ve İnsan Hakları Genel Müdür Yardımcılığı

ÇOK İVEDİ

Sayı : B.06.0.ÇSG.0.02.00.00-156.50/23-2012/4645586
Konu : Yazılı Soru Önergesi/ Mahmut
Tanal/7/6418

02 Kasım 2012

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 30.04.2012 tarihli ve 63723 sayılı yazıları.

İstanbul Milletvekili Sayın Mahmut Tanal'ın 7/6418 sayılı yazılı soru önergesinin yanıtı ilişikte sunulmaktadır.

Saygılarımla arz ederim.

Ahmet Davutoğlu

Ahmet DAĞUTOĞLU
Dışişleri Bakanı

Ek: Tk.

T.C.
DIŐIŐLERİ BAKANLIĞI

(B.06.0.CSG.0.02.00.00-156.50/23-2012/4645586 sayılı yazının ekidir)

**İSTANBUL MİLLETVEKİLİ SAYIN MAHMUT TANAL'IN 7/6418 SAYILI YAZILI
SORU ÖNERGESİ**

SORULAR

Türkiye'de bugüne kadar birçok defa çeşitli konularda Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne başvurulmuş, bu davalarda Türkiye'nin lehine olduğu gibi aleyhine de birçok karar çıkmış ve bu kararlar neticesinde Türkiye tazminat ödemeleri yapmıştır. Bu meyanda kamu vicdanının rahatlaması ve şeffaf adalet anlayışı için aşağıdaki sorularımın cevaplanması gereği doğmuştur:

1. Türkiye'de bugüne kadar Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne kaç başvuru yapılmıştır? Bu başvuruların kaç kabul görmüş kaç reddedilmiştir?
2. Türkiye bugüne kadar yapılan başvurular neticesinde toplam ne kadar tazminat ödemeye mahkûm edilmiştir ve ne kadarının ödemesini yapılmıştır? Bu ödemelerin kaydı hangi birim tarafından yapılmaktadır?
3. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi nezdinde kaybedilen davalarda, olayın konusu itibariyle bir kamu görevlisinin sebebiyet vermesi durumunda, tazminat tutarı sözkonusu kamu görevlisine rücu edilmiş midir?
4. Eğer tazminat tutarları kamu görevlilerine rücu edildiyse bugüne kadar ödenen tazminatın ne kadarı rücu edilmiş ve ne kadarı rücu edilmemiştir? Rücu edilmeyen tazminatların sebebi nedir?

YANITLAR

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) istatistiklerine göre, 1959-2011 yılları arasında AİHM'e ülkemiz aleyhine yaklaşık 45.000 başvuru yapılmıştır. 2012 yılını kapsayan istatistikî veriler ise henüz yayınlanmamıştır. Mahkemeye yapılan başvuruların çok büyük bir kısmı Hükümetimize dahi tebliğ edilmeden Mahkeme tarafından re'sen kabuledilemez bulunarak kayıttan düşürölmektedir. AİHM'in bir başvuruyu incelemeye alması ise, iş yükünden kaynaklı gecikme sebebiyle 3-4 yıl sürebilmektedir. Bu itibarla, AİHM'e yapılan başvurulardan ziyade, bu başvurulardan kaçının ihlal kararı ile sonuçlandığı daha önemlidir. 1959-2011 yıllarında ölkemize ilişkin olarak yapılan başvuru sayısı 45.000 civarındayken hakkımızda verilen ihlal kararı sayısı 2404'tür.

AİHM tarafından 2001 yılından itibaren yayınlanmaya başlayan yıllık raporlara göre, sözkonusu kararların yıllara göre dağılımı aşağıda sunulmuştur:

2001: 169

2002: 54

T.C.
DIŐIŐLERİ BAKANLIĞI

(B.06.0.CSG.0.02.00.00-156.50/23-2012/4645586 sayılı yazının ekidir)

2003: 76
2004: 154
2005: 270
2006: 312
2007: 319
2008: 257
2009: 341
2010: 228
2011: 159

AİHM tarafından ölkemiz aleyhine hükmedilen tazminat miktarlarına ilişkin ödeme sorumluluğu 2004 yılı Mayıs ayı itibariyle Bakanlığımıza geđmiő olup, anılan tarihten önce tazminat miktarlarının ödenmesine dair hususlar Maliye Bakanlığı tarafından yürütölmekteydi. Bu çerçevede, Maliye Bakanlığı'ndan temin edilen bilgi ve belgeler doğrultusunda, 2001- 2003 yılları arasında AİHM tarafından ölkemiz aleyhine hükmedilen toplam tazminat tutarları aşağıda sunulmaktadır:

2001: 1.986.185 Dolar, 696.024.8 İngiliz Sterlini, 5.913.107 Fransız Frangı
2002: 172.700 İngiliz Sterlini, 795.900 Fransız Frangı, 304.848.80 Euro
2003: 1.728.351 Euro

İhlal kararları çerçevesinde hükmedilen tazminat miktarlarına ilişkin ödemeler, ödeme sorumluluğunun Maliye Bakanlığı'ndan Bakanlığımıza geğtiği 2004 yılı Mayıs ayından, 1 Mart 2012 tarihinde yürürlüğe giren "Adalet ve Dıőıőleri Bakanlığı Arasında Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Önündeki Savunmalar ile Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararlarının İcrasına İlişkin İőbirliđi Protokolü" çerçevesinde Adalet Bakanlığı'na geğtiği döneme kadar Bakanlığımızca yerine getirilmiőtir. Sözkonusu tazminat miktarları 2004 yılı Mayıs ayı itibariyle aşağıda sunulmaktadır:

2004: 22.227.431,00 TL
2005: 16.218.875,48 TL
2006: 13.847.145,88 TL
2007: 26.221.833,85 TL
2008: 10.391.440,84 TL

T.C.
DIŐIŐLERİ BAKANLIĞI

(B.06.0.CSG.0.02.00.00-156.50/23-2012/4645586 sayılı yazının ekidir)

2009: 11.662.799,72 TL

2010: 33.099.333,12 TL

2011: 37.137.069,80 TL

2012: 10.135.597,00 TL (ilk iki ay)

AIHM'in ihlal kararı verdiği davalarda, başvuruya konu olan olaya bir kamu görevlisinin sebebiyet vermesi halinde hükmedilen tazminat tutarının kamu görevlisine rücu edilmesi hakkında Devlet Memurları Kanunu'nun 13. maddesi "Kişiler kamu hukukuna tabi görevlerle ilgili olarak uğradıkları zararlardan dolayı bu görevleri yerine getiren personel aleyhine değil, ilgili kurum aleyhine dava açarlar.(...) Kurumun, genel hükümlere göre sorumlu personele rücu hakkı saklıdır. İşkence ya da zalimane, gayri insani veya haysiyet kırıcı muamele suçları nedeniyle Avrupa İnsan Hakları Mahkemesince verilen kararlar sonucunda Devletçe ödenen tazminatlardan dolayı sorumlu personele rücu edilmesi hakkında da yukarıdaki fıkra hükmü uygulanır." hükmünü amirdir. İç hukukta rücu konusu Bakanlığımızın görev alanına girmemektedir. Bu itibarla, AIHM'in hükmettiği tazminat miktarının rücu edilmesi konusuna ilişkin olarak Bakanlığımızda bilgi mevcut değildir.